

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری
استان اردبیل

سیزدهمین همایش ملی علوم و مهندسی آبخیزداری ایران
و سومین همایش ملی میانت از منابع طبیعی و محیط زیست
10 و 11 مهرماه 1397، دانشگاه محقق اردبیلی

معیشت‌های جایگزین کشاورزی با هدف احیای دریاچه ارومیه

امید حسین زاده^{1*}، سید سجاد خضری داشکسن²، سعیده خیاطی نژاد آق گنبد³

1- نویسنده مسئول، استادیار، گروه جنگلداری، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه ارومیه

omidhoseinzadeh@gmail.com

2- فارغ التحصیل کارشناسی ارشد، گروه جنگلداری، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه ارومیه

seyedsajjad@ymail.com

khayati_s@ymail.com

چکیده

حدود 70 درصد از منابع آب تجدیدپذیر حوضه دریاچه ارومیه توسط بخش‌های مختلف به مصرف می‌رسد که بخش کشاورزی بیش از 60 درصد از کل منابع آب تجدیدپذیر حوضه و حدود 90 درصد از مصرف آب در این حوضه را به خود اختصاص داده است. برای رعایت اصول و مبانی توسعه پایدار لازم است که با استفاده از منابع آب، پایداری و تداوم بلند مدت آن مدنظر قرار گیرد. توسعه بخش کشاورزی در سطح حوضه دریاچه ارومیه به عنوان مهم‌ترین عامل اضافه برداشت (برداشت بیش از حد مجاز) از منابع آب تجدیدپذیر این حوضه مطرح شده است. بنابراین کاهش زیان‌های مورد انتظار ضروری به نظر می‌رسد. تحقیق حاضر نیز با هدف شناسایی معیشت‌های جایگزین کشاورزی در جهت احیای دریاچه ارومیه، بدنبال بررسی معیشت‌های جایگزین و معرفی آن‌ها برای کشاورزان منطقه با هدف جلوگیری از اضافه برداشت منابع آب زیرزمینی می‌پردازد. در ابتدا پرسشنامه‌ای با هدف تعیین گزینه‌های جایگزین تهیه شد. با استفاده از طیف ارزش‌گذاری لیکرت اولویت‌بندی انجام شد. روایی و پایایی پرسشنامه‌های مذکور توسط اساتید صاحب نظر مورد تایید قرار گرفت. پس از جمع‌آوری و تکمیل پرسشنامه‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها در نرم‌افزار SPSS انجام شد و اولویت‌بندی انجام شد. نتایج اولویت‌بندی معیشت‌های جایگزین برای کشاورزی پرمصرف آب با هدف احیای دریاچه ارومیه نشان داد که از بین معیشت‌های جایگزین تایید شده، کشت محصولات کشاورزی به روش گلخانه‌ای رتبه اول را به خود اختصاص داده است. همچنین پرورش کرم ابریشم دارای کمترین رتبه در بین معیشت‌های جایگزین بود.

واژگان کلیدی: معیشت، دریاچه ارومیه، کشاورزی، تجدیدپذیر